

Številka: U-I-498/18-4

Datum: 31. 1. 2019

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus pobude družb Elektro Gorenjska, d. d., Kranj, Elektro Celje, d. d., Celje, Elektro Primorska, d. d., Nova Gorica, Elektro Ljubljana, d. d., Ljubljana, in Elektro Maribor, d. d., Maribor, ki jih vse zastopa Odvetniška pisarna Matej Erjavec in partnerji, d. o. o., Ljubljana, na seji 31. januarja 2019

sklenilo:

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti 3. in 9. točke drugega odstavka 18. člena ter drugega odstavka 37. člena Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (Uradni list RS, št. 46/18 in 47/18 – popr. 86/18) in II. poglavja Priloge 1 tega predpisa se zavrže.

OBRAZLOŽITEV

1. Pobudnice izpodbijajo 3. in 9. točko drugega odstavka 18. člena ter drugi odstavek 37. člena Akta o metodologiji za določitev regulativnega okvira in metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (v nadaljevanju Akt) in II. poglavje Priloge 1 tega predpisa. Izpodbijane določbe se nanašajo na določitev nadzorovanih stroškov delovanja in vzdrževanja sistemskega operaterja ter na določitev reguliranega donosa na sredstva. Pobudnice v utemeljitev svojega pravnega interesa navajajo, da na podlagi sklenjenih pogodb z distribucijskim operaterjem družbo SODO, d. o. o., Maribor, koncesionarjem za izvajanje gospodarske javne službe distribucijskega operaterja električne energije na ozemlju Republike Slovenije, sodelujejo pri izvajanju te gospodarske javne službe. Navajajo, da so lastnice pomembnega dela distribucijskega sistema, na katerem se opravlja navedena gospodarska javna služba. Tega pa so v skladu z 82. členom Energetskega zakona (Uradni list RS, št. 17/14 in 81/15 – v nadaljevanju EZ-1) dolžne oddati v najem družbi SODO, njim pa za to pripada pravica do plačila za uporabo njihovega sistema v višini najemnine, ki jo določi Agencija za energijo (v nadaljevanju Agencija) z odločbo o regulativnem okviru oziroma z odločbo iz tretjega odstavka 82. člena EZ-1. Izpodbijane določbe naj bi neposredno posegale v njihov pravni in dejanski položaj, saj naj bi z reguliranjem priznanih oziroma upravičenih stroškov in

regulirano omrežnino vplivale na njihove prihodke in izpolnjevanje obveznosti, ki jih imajo v skladu z EZ-1 in s sklenjenimi najemnimi pogodbami. Pobudnice zatrjujejo neskladje izpodbijanih določb z 2., 33., 50., 66. in 67. členom ter tretjim odstavkom 153. člena Ustave ter z Direktivo 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL L 211, 14. 8. 2009).

2. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena je pravni interes podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj.

3. Skladno z drugim odstavkom 116. člena EZ-1 je Agencija z Aktom predpisala metodologijo za določitev regulativnega okvira. Najkasneje do 15. septembra v letu pred prvim letom naslednjega regulativnega obdobja Agencija uvede postopek odločanja o regulativnem okviru s sklepom, v katerem določi distribucijskemu operaterju, katere podatke mora v določenem roku poslati Agenciji za odločanje v postopku (deveti odstavek 117. člena EZ-1). Kadar se določi regulativni okvir na distribucijskem sistemu, ki ga operater nima v lasti, Agencija vroči navedeni sklep tudi najemodajalcem in vzdrževalcem iz prvega in tretjega odstavka 121. člena EZ-1, če ob izdaji sklepa razpolaga s podatki, ki jih potrebuje za določitev regulativnega okvira, sicer pridobi te podatke od distribucijskega operaterja in pozove te stranke v postopek po pridobitvi podatkov (četrti odstavek 121. člena EZ-1). Agencija v odločbi o regulativnem okviru, ko distribucijski operater ni lastnik vsega ali pomembnega dela distribucijskega sistema, določi tudi višino plačila za najem sistema in za izvajanje nalog za najemodajalca in vzdrževalca (124. člen v zvezi s prvim in tretjim odstavkom 121. člena EZ-1). Odločbo o regulativnem okviru izda Agencija najkasneje do 15. novembra v letu pred prvim letom regulativnega obdobja, na katero se nanaša (osmi odstavek 117. člena EZ-1). Zoper to odločbo ni dovoljena pritožba (prvi odstavek 418. člena EZ-), je pa zoper dokončne upravne odločbe dovoljeno sodno varstvo z vložitvijo tožbe v upravnem sporu.

4. Izpodbijane določbe na navedeno ne učinkujejo neposredno. V takih primerih se lahko pobuda vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanega predpisa, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS. To stališče Ustavnega sodišča je obrazloženo v sklepu št. U-I-251/07 z dne 10. 1. 2008 (Uradni list RS, št. 6/08, in OdlUS XVII, 2). Za obravnavni primer to pomeni, da bodo lahko pobudnice, ki imajo v postopku določanja regulativnega okvira status stranke (četrti odstavek v zvezi s prvim in tretjim odstavkom 121. člena EZ-1), šele po izčrpanju vseh pravnih sredstev hkrati z ustavno pritožbo vložile tudi pobudo za presojo ustavnosti in zakonitosti izpodbijane ureditve. Svoje ugovore v zvezi s protiustavnostjo izpodbijane ureditve bodo lahko pred tem naslovile na sodišče, ki je na podlagi 125. člena Ustave vezano na Ustavo in zakon, ne pa tudi na podzakonske predpise ali predpise lokalnih

skupnosti. Ustava namreč daje sodniku pooblastilo in nalaga dolžnost, da pri odločanju o pravicah in obveznostih v takih primerih sam izloči "podzakonske" predpise (t. i. *exceptio illegalis*). Glede na navedeno pobudnice ne izkazujejo pravnega interesa za začetek postopka za oceno ustavnosti izpodbijanih določb. Zato je Ustavno sodišče njihovo pobudo zavrglo.

5. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi tretjega odstavka 25. člena ZUstS in prve alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik